

Bruxelles, 26. rujna 2025.
(OR. en)

13304/25

POLCOM 268
COMER 127
UD 215
COHOM 147

POP RATNA BILJEŠKA

Od:	Glavna tajnica Europske komisije, potpisala direktorica Martine DEPREZ
Datum primitka:	12. rujna 2025.
Za:	Thérèse BLANCHET, glavna tajnica Vijeća Europske unije
Br. dok. Kom.:	COM(2025) 482 final
Predmet:	IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU o aktivnostima i savjetovanjima Koordinacijske skupine za borbu protiv mučenja iz članka 31. Uredbe (EU) 2019/125 o trgovini određenom robom koja bi se mogla koristiti za izvršenje smrtne kazne, mučenje ili drugo okrutno, nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje

Za delegacije se u prilogu nalazi dokument COM(2025) 482 final.

Priloženo: COM(2025) 482 final

EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 12.9.2025.
COM(2025) 482 final

IZVJEŠĆE KOMISIJE

EUROPSKOM PARLAMENTU

o aktivnostima i savjetovanjima Koordinacijske skupine za borbu protiv mučenja iz članka 31. Uredbe (EU) 2019/125 o trgovini određenom robom koja bi se mogla koristiti za izvršenje smrtne kazne, mučenje ili drugo okrutno, nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje

1. Uvod

Na temelju članka 31. stavka 4. Uredbe (EU) 2019/125 od 16. siječnja 2019. („Uredba”) o trgovini određenom robom koja bi se mogla koristiti za izvršenje smrtne kazne, mučenje ili drugo okrutno, nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje¹ Komisija mora podnositi godišnje izvješće Europskom parlamentu o aktivnostima, provjerama i savjetovanjima Koordinacijske skupine za borbu protiv mučenja (ATCG). Izvješćem se ne smiju ugroziti poslovni interesi fizičkih ili pravnih osoba.

U ovom su izvješću navedene informacije o aktivnostima ATCG-a u 2024.

2. Regulatorni okvir

Cilj je Uredbe spriječiti s jedne strane izvršenje smrtne kazne, a s druge strane mučenje i drugo okrutno, nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje u zemljama izvan EU-a ograničavanjem trgovine određenom robom. U njoj se razlikuju:

- roba koja je sama po sebi namijenjena za zlostavljanje te se njome uopće ne smije trgovati (Prilog II.) i
- roba koja bi se mogla koristiti za mučenje i drugo okrutno, nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje (Prilog III.) ili za izvršenje smrtne kazne (Prilog IV.), ali može imati i zakonite namjene, kao što su kazneni progon ili terapijske svrhe.

Trgovina robom navedenom u prilogima II., III. i IV. podliježe određenim ograničenjima. Uredbom se posebno:

- i. zabranjuje uvoz u EU, izvoz iz EU-a i provoz kroz EU robe navedene u Prilogu II. koja nema nikakvu praktičnu namjenu osim izvršenja smrtne kazne ili mučenja. Zabranjeno je i pružanje bilo kakve tehničke pomoći u vezi s takvom robom, uključujući osposobljavanje za korištenje njome. Zabranjuje se i oglašavanje takve robe u tiskanim medijima, na internetu ili na televiziji ili radiju te njezino prikazivanje ili nuđenje na prodaju na izložbi ili sajmu;
- ii. zahtijeva prethodna dozvola, zasebno za svaki slučaj, za izvoz robe navedene u Prilogu III., koja bi se mogla koristiti za mučenje, ali može imati druge zakonite namjene (npr. kazneni progon). Prethodna dozvola potrebna je i za pružanje tehničke pomoći ili brokerskih usluga u vezi s tom kategorijom robe. Prilog III. ne obuhvaća:
 - a) vatreno oružje obuhvaćeno Uredbom (EU) br. 258/2012²,
 - b) robu s dvojnomo namjenom obuhvaćenu Uredbom (EU) 2021/821³ ili

¹ SL L 30, 31.1.2019., str. 1. Nakon više izmjena, Uredba Vijeća (EZ) br. 1236/2005 od 27. lipnja 2005. o trgovini određenom robom koja bi se mogla koristiti za izvršenje smrtne kazne, mučenje ili drugo okrutno, nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje (SL L 200, 30.7.2005., str. 1.) kodificirana je kao Uredba (EU) 2019/125.

² Uredba (EU) br. 258/2012 od 14. ožujka 2012. o provedbi članka 10. Protokola Ujedinjenih naroda protiv nezakonite proizvodnje i trgovanja vatrenim oružjem, njegovim dijelovima i komponentama te streljivom, kojim se dopunjuje Konvencija Ujedinjenih naroda protiv transnacionalnog organiziranog kriminaliteta (Protokol UN-a o vatrenom oružju), utvrđivanju odobrenja za izvoz vatrenog oružja, mjera za uvoz i provoz vatrenog oružja, njegovih dijelova i komponenata i streljiva (SL L 94, 30.3.2012., str. 1.).

³ Uredba (EU) 2021/821 od 20. svibnja 2021. o uspostavi režima Unije za kontrolu izvoza, brokeringa, tehničke pomoći, provoza i prijenosa robe s dvojnomo namjenom (preinaka) (SL L 206, 11.6.2021., str. 1.).

- c) robu koja podliježe odredbama Zajedničkog stajališta Vijeća 2008/944/ZVSP⁴;
- iii. uređuje trgovina robom iz Priloga IV. koja se može koristiti za izvršenje smrtno kazne (npr. smrtonosnom injekcijom), ali se može koristiti i u zakonite terapijske svrhe. Posebna dozvola (opća izvozna dozvola Unije, GEA) uvedena je radi kontrole izvoza takve robe i sprečavanja njezina prijenosa za upotrebu pri usmrćivanju ubrizgavanjem smrtonosne injekcije, bez ograničenja trgovine tom robom za medicinske, veterinarske ili druge zakonite svrhe.

3. Aktivnosti ATCG-a

ATCG je osnovan Uredbom (EU) 2016/2134 Europskog parlamenta i Vijeća⁵ kako bi razmatrao pitanja povezana s primjenom Uredbe.

Služi kao platforma u okviru koje stručnjaci država članica i službe Komisije razmjenjuju informacije o administrativnim praksama i raspravljaju o pitanjima tumačenja Uredbe, tehničkim pitanjima u pogledu robe koja je na popisu, razvoju događaja povezanim s Uredbom i svim drugim pitanjima koja se mogu pojaviti. Osim toga, Komisija se pri izradi delegiranih akata savjetuje s ATCG-om u skladu s načelima utvrđenima Međuinstitucijskim sporazumom od 13. travnja 2016. o boljoj izradi zakonodavstva⁶.

ATCG se 2024. sastao dvaput, 6. svibnja i 5. prosinca, u virtualnom formatu, radi razmjene informacija o nizu pitanja u vezi s provedbom Uredbe sažetih u nastavku.

3.1 Razvoj događaja u vezi s temeljnim aktom

Tijekom 2024. nije donesen nijedan delegirani akt o izmjeni Uredbe. Međutim, Komisija je provela opsežna savjetovanja sa stručnjacima iz država članica ATCG-a o nacrtu delegiranog akta o izmjeni priloga II. i III. kako bi se proširilo područje primjene Uredbe.

3.2 Informacije o trgovini: dostavljanje podataka

Komisija je ATCG-u izložila aktualno stanje godišnjeg izvješća iz članka 26. stavka 3. Uredbe. Komisija je podsjetila na prethodno razvijenu funkciju kojom se tijela u državama članicama pozivaju da propisane podatke za potrebe izvješćivanja učitaju izravno u **elektronički sustav za robu s dvojnog namjenom** u okviru modula povezanog s Uredbom protiv mučenja. Time se nastoji pojednostavniti i olakšati objedinjavanje podataka u svim državama članicama. Prikupljene informacije prvenstveno uključuju vrstu robe, odredište izvoza i krajnju namjenu. Ti su elementi navedeni i u prethodno navedenom godišnjem izvješću Komisije. Nakon što je doneseno, izvješće je predstavljeno ATCG-u⁷.

⁴ Zajedničko stajalište Vijeća 2008/944/ZVSP o definiranju zajedničkih pravila kojima se uređuje kontrola izvoza vojne tehnologije i opreme (SL L 335, 13.12.2008., str. 99.), kako je izmijenjeno.

⁵ Uredba (EU) 2016/2134 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. studenog 2016. o izmjeni Uredbe Vijeća (EZ) br. 1236/2005 o trgovini određenom robom koja bi se mogla koristiti za izvršenje smrtno kazne, mučenje ili drugo okrutno, nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje (SL L 338, 13.12.2016., str. 1.).

⁶ SL L 123, 12.5.2016., str. 1.

⁷ COM (2024) 529 final, 19.11.2024. i prilozi od 1. do 9.

3.3 Suzbijanje trgovine proizvodima koji služe za mučenje

Komisija je izvijestila ATCG o sadržaju godišnjeg tematskog izvješća posebne izvjestiteljice UN-a za mučenje Alice Edwards o „globalnoj trgovini oružjem, opremom i uređajima kojima se tijela kaznenog progona i druga javna tijela mogu koristiti za mučenje ili postupanje i kažnjavanje na drugi okrutan, nečovječan ili ponižavajući način”, objavljenog 24. kolovoza 2023.

Posebna izvjestiteljica UN-a u izvješću donosi godišnji pregled trendova i novosti povezanih s mučenjem, kao i tematsku studiju o globalnoj trgovini oružjem, opremom i uređajima kojima se koriste tijela kaznenog progona i druga javna tijela, a koji bi se mogli upotrijebiti za mučenje i drugo okrutno, nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje.

Komisija je istaknula važnost ovog izvješća u kontekstu mogućeg jačanja Uredbe EU-a.

Nadalje, u izvješću se navodi popis robe koja se sama po sebi smatra okrutnom, nečovječnom ili ponižavajućom i koja bi kao takva trebala biti zabranjena (nepotpuni popis 20 vrsta opreme/oružja). Zatim se preporučuje popis robe koju bi trebalo regulirati na nacionalnoj i međunarodnoj razini. Iako ti predmeti imaju zakonitu namjenu, mogu se zloupotrijebiti za mučenje i stoga zahtijevaju posebnu razinu nadzora.

U zaključku izvješća donosi se preporuka o „razvijanju međunarodnog instrumenta za suzbijanje trgovine proizvodima koji služe za mučenje kako bi se dopunile i ojačale postojeće obveze zabrane i sprečavanja mučenja i drugog okrutnog, nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja”.

Komisija je obavijestila ATCG i o grupi od više od trideset organizacija civilnog društva iz svih regija koje podupiru aktualne mjere za suzbijanje trgovine proizvodima koji služe za mučenje. Te su organizacije udružile snage kako bi pozvale na sklapanje međunarodnog ugovora kojim bi se kontrolirala trgovina proizvodima za mučenje koji se upotrebljavaju za suzbijanje mirnih prosvjeda i zlostavljanje pritvorenika u cijelom svijetu. U izjavi potpisanoj u Londonu u siječnju 2023. nevladine organizacije za ljudska prava pozvale su na sklapanje ugovora o zabrani proizvodnje opreme koja je sama po sebi namijenjena za zlostavljanje i trgovine njome, kao i na uvođenje više kontrola trgovine standardnom opremom za kazneni progon koje se temelje na ljudskim pravima.

3.4 Daljnje postupanje u vezi s izvješćem Komisije o preispitivanju: jačanje Uredbe (EU) 2019/125

Komisija je podsjetila da je nakon predstavljanja nacrtu prijedloga delegiranog akta na sastanku ATCG-a u studenom 2023. pokrenula pisani postupak kako bi zatražila mišljenja članova. Primila je korisne napomene o konkretnim pitanjima i zahjeve za dodatnim pojašnjenjima. Komisija je obavijestila ATCG i o predloženim izmjenama koje namjerava uvesti nakon faze savjetovanja, odnosno o izmjenama popisa robe opisane u Prilogu II. (koji obuhvaća robu koja nema nikakvu praktičnu namjenu osim za izvršenje smrtne kazne ili mučenje i drugo okrutno, nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje) i Prilogu III. (koji obuhvaća robu koja bi se mogla koristiti u svrhu mučenja ili drugog okrutnog, nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja).